

KOMPJUTOR I INTERNET U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA

*Lidija Kraljević i Ana Marija Biskupović**
Građevinski fakultet, Osijek

Ovaj članak raspravlja o kompjutoru kao o izazovnoj i korisnoj mogućnosti u modernom nastavnom procesu. Predstavljeno je kako koristiti Internet u razredu s namjerom da se i nastavnike i učenike ohrabri prihvatiti nove mogućnosti podučavanja i učenja. Uzimajući u obzir i moguća ograničenja uporabe kompjutora u sadašnjim okolnostima, ovaj je članak pokušao dati što je moguće objektivniji prikaz.

Ključne riječi: Internet, interaktivni pristup, motivacija

Čini se da je engleski jezik postao važniji nego ikada do sada, i to ne samo u ekonomiji i politici, nego također u svakodnevnim životima ljudi cijeloga svijeta. Informatičko-tehnološka revolucija tek počinje, a većina operativnih sustava koristi engleski kao glavno sredstvo komuniciranja. I sama internacionalna mreža podataka (popularno zvana Internet), koja trajno doprinosi brzom i kvalitetnom razmjeni najrazličitijih informacija između ljudi diljem svijeta, uglavnom koristi engleski jezik. Stoga je njegov status internacionalnog jezika opravdaniji nego ikada, a izazovi koji se postavljaju pred modernu nastavu engleskog jezika to su veći.

Nastava engleskog jezika može i treba doprinosti globalnom zbližavanju ljudi i pratiti sve složenije procese interkulturalnosti. U vezi s tim zanimljivo je i izazovno razmotriti mogućnosti kvalitetne uporabe kompjutora u modernoj, interaktivnoj nastavi engleskog jezika.

Da bi nastavnik uopće mogao razmišljati o kompjutoru, kao o zanimljivoj opciji u nastavi, nužno je da su zadovoljena sljedeća tri preduvjeta:

1. U obrazovnoj ustanovi u kojoj radi postoji informatička učionica s barem 15 – 20 računala. (Broj računala može biti dovoljan za

rad čak i s trostruko većim razredom, jer nije nužno da učenici sjede pojedinačno pred kompjutorom. Oni ne samo da u parovima ili manjim skupinama od po 3 do 4 učenika mogu obaviti većinu radnih zadataka, nego u tome mogu biti i uspješniji i sigurniji ako u skupini sjedi barem jedan učenik koji je vještiji u radu s računalom.

2. Nastavnik posjeduje praktično iskustvo u radu s kompjutorom koje mu omogućuje odabir nastavnih aktivnosti koje odgovaraju stupnju njegova znanja. Mislim da je vrlo važno istaknuti kako informatičko predznanje nastavnika nije preduvjet za njegov uspješan rad u nastavi s kompjutorom. Vjerujem da mnogi nastavnici engleskog nisu informatički pismeni, ali svladali su osnove u radu s računalom. Važno je da planirana nastavna aktivnost ne premaši iskustvo i znanje koje ima.

3. Nastavnik mora imati informaciju o praktičnom iskustvu ili informatičkoj izobrazbi učenika s kojima planira raditi na kompjutoru. O njihovu predznanju nastavnik može doznati iz anketnog listića, u kojem će biti navedena neka relevantna pitanja. Nakon analize odgovora, nastavnik će lakše sastaviti nastavne zadatke i/ili okupiti parove, odnosno manje skupine učenika, koje će te zadatke moći uspješno izvršiti.

* Lidija Kraljević, Građevinski fakultet, Drinska 16a, 31000 Osijek; telefon: (031) 274-377; fax: (031) 274-444; e-mail: lidijak@most.gfos.hr
Ana Marija Biskupović, Građevinski fakultet, Drinska 16a, 31000 Osijek; telefon: (031) 274-377; fax: (031) 274-444; e-mail: biskup@most.gfos.hr

Pri odabiru kompjutora kao nastavnog sredstva, važno je da nastavnik razjasni sebi (ali i učenicima!) da on nije i nastavnik informatike, niti da je svrha nastavnog sata engleskog na kojem se koristi kompjutor, informatičko obrazovanje. Naprotiv, računalo će poslužiti samo kao vrlo zanimljivo i izazovno pomagalo da ostvarimo neke uobičajene metodičke ciljeve (usvojiti novi vokabular ili utvrditi znanje već usvojenog, uočiti gramatičke strukture, vježbati čitanje i izgovor).

Uz pretpostavku da su sva tri preduvjeta zadovoljena, nastavnik se može odlučiti koristiti kompjutor u nastavi.

UPORABA INTERNETA

Članak će u nastavku prikazati neke prednosti rada s Internetom i opisati nastavni sat u kojem se on može koristiti.

Listajući nebrojene stranice Interneta, pronalazimo mnoge zanimljive informacije. No, ponekad i obilje informacija može biti problem! Jedan od izazova jest usmjeravanje na tekstove koji su primjerene dužine i težine, a koji učenicima pružaju sadržajni i jezični optimum. Nakon što profesor odabere tekst ili sadržaj koji će biti tema jednog (ili više nastavnih sati), učenici uz pomoć web adrese dolaze do izabranog teksta. Situacija u kojoj oni tu čitaju tekst s ekrana, a ne s papira, za učenike je vrlo pöticajna. Razlozi su, između ostalog, sljedeći:

1. Učenik je samostalno došao do informacije.
2. Informacija je vizualno i grafički zanimljivo oblikovana.
3. Učenik može brzo doći do dodatnih informacija o sadržaju na kojem radi.

Slijedi primjer nastavnog sata na kojem se koristi Internet na Građevinskom fakultetu u Zagrebu.

TEMA: THE GREAT WALL OF CHINA

WEB ADRESA: //http://ce.eng.usf.edu/pha-ros/wonders/Forgotten/greatwall.html i

povezani linkovi China experience i Beijing – Great Wall of China

TRAJANJE: 90 min.

BROJ STUDENATA: 25 – 35

BROJ KOMPJUTORA: 20

OBLIK RADA: individualni i u parovima

I) UVODNI DIO SATA

U uvodnom dijelu nastavnik pokušava studente motivirati za razgovor o temi. On na ploču ispisuje THE GREAT WALL OF CHINA, a zatim pitanjima animira studente da daju asocijacije na zadani pojam. Dobivene riječi i podatke ispisuje na ploču oko pojma i crticama ih s njima povezuje. Nastavnik zatim na ploču ispisuje web adresu preko koje je moguće dobiti još mnogo zanimljivih podataka o Kineskom zidu, a naravno i vidjeti kako on izgleda.

II) GLAVNI DIO SATA

1. Studenti preko adrese dolaze do stranice na kojoj se nalazi tekst.
2. Slijedi tiho, brzo čitanje, nakon kojeg studenti trebaju odgovoriti na nekoliko općih pitanja.
3. Studenti intenzivno čitaju tekst i traže objašnjenje za neke riječi ili strukture koje u tekstu pronalaze, a čije značenje u kontekstu ne mogu odgonetnuti. (Nastavnik može tražiti od studenata da ispišu sve nove, stručne riječi, kao npr. *excavation*, *pile*, *straw*, *dung*, *silt*; ovakve riječi dobro je prevesti, a ne objašnjavati drugim riječim ili sinonima na engleskom).
4. Nakon intenzivnog čitanja i objašnjavanja novih riječi, nastavnik se može odlučiti za jednu ili više od sljedećih aktivnosti:
 - a) studenti odgovaraju na pitanja s folije
 - b) studenti traže određene informacije u tekstu

- c) studenti pišu natuknice s najvažnijim informacijama iz teksta
- d) studenti rješavaju vježbu dopune (folija ili unaprijed pripremljeni radni listići)
- e) studenti sastavljaju sažetak.

Koju će aktivnost nastavnik odabrati, ovisit će o znanju studenata s kojima tekst obrađuje, te o metodičkom cilju koji želi postići.

5. Vokabular se može aktualizirati ako se nakon rada na tekstu, povede kraći razgovor ili rasprava o temi. Nastavnik može pitanjima potaknuti raspravu.

Npr.

- *What do you think about emperors who all shared the same idea?*
- *Does this structure make sense to you?*
- *Why don't engineers make such huge structures any more?*
- *Do you know anything about the huge dam that is being constructed in China?*
- *Why is it called the Second Great Wall of China?*

Ova pitanja mogu poslužiti i kao osnova za pisanje kraćih sastava od 10-ak rečenica, koji se zatim mogu glasno čitati i analizirati.

III) ZAVRŠNI DIO SATA

U završnom dijelu sata studentima se može dati mogućnost da:

- a) samostalno potraže dodatne informacije o Kineskom zidu, a da zatim o njima kratko izvijeste ostale
- b) riješe unaprijed pripremljenu križaljku s novim, stručnim pojmovima iz teksta.

Ovakav prijedlog aktivnosti zasigurno neće biti nikakva novost za nastavnike. Naime, ovdje nije riječ o novim nastavnim aktivnostima, nego o uvođenju novog pomagala koje te aktivnosti može učiniti poticajnim, izazovnijim i ra-

dosnijim iskustvom. Zašto bismo razmišljali o mogućnosti da pisani tekst u udžbeniku ili knjizi, zamijenimo pisanim tekstom na ekranu? Razlozi su brojni i vrijedni naše pozornosti. Prema Kenningu (1984), kretanja riječi, ili likova po ekranu, te jednostavne grafičke ilustracije ključnih leksičkih jedinica, uz kombinaciju interaktivnih i vizualnih kvaliteta kompjuatora, iznimno povoljno djeluju na motivaciju. Čini se da bi ključne Kenningove riječi mogle biti interaktivnost i vizualna kvaliteta kompjuatora. Za razliku od drugih, uobičajenih načina rada na tekstu, gdje je učenik suočen s pasivnim listom papira, u radu s kompjuatorom on je sustvaratelj, suautor. Zato bi se očite prednosti uporabe kompjuatora u nastavi odnosile više na njegova svojstva kao potencijalnog nastavnog pomagala, nego na neke revolucionarne metode u radu s kompjuatorom. A koja su to svojstva koja čine računalo tako poticajnim i motivirajućim?! Razmotrimo samo neka!

1. Učenik može pitati, tragati, razgledati, ne samo sadržaj jedne stranice, nego može pretražiti onoliko građe za koliko je motiviran.
2. Računalo je više partner u učenju, nego pasivno pomagalo, koje nas uvijek ponovno iznenađuje količinom informacija koje posjeduje i brzinom kojom ih može ponuditi.
3. Tekst na računalu je živ i grafički besprijekoran i aktualan.
4. Slika se pred našim očima oblikuje, nestaje i ponovno pojavljuje.
5. Kompjutor je interaktivan, reagira na naše upite i zadovoljava našu znatiželju.
6. On zna uvijek više nego mi.
7. Omogućuje nam da budemo kreativni i aktivni u procesu učenja.

U zaključnim napomenama možemo ponoviti da se kompjutor i njegove raznolike mogućnosti uporabe u nastavi pojavljuju kao jedna od opcija u provođenju otvorenog, interaktivnog i kreativnog učenja (Last, 1984). Osim tih činjenica, treba obratiti pozornost na sljedeće:

Prema Kenningu (1984) kompjutor omogućuje učeniku:

1. da uči i napreduje individualnim tempom
2. da se oslobodi straha od pogreške
3. privatnost
4. optimalan angažman uz maksimalnu motivaciju
5. mogućnost da dobije brzu povratnu informaciju.

Uzimajući u obzir sve potencijalne prednosti uporabe kompjutora u nastavi, potrebno je imati na umu i neke čimbenike ograničenja:

1. U radu s kompjutorom potrebno je informatičko obrazovanje, ili barem praktično iskustvo, i nastavnika, i njegovih učenika.
2. Prijeko je potrebno osigurati informatičku učionicu.

3. Kompjutori su izraz mehaničke inteligencije, te se ne snalaze u nepredvidivim situacijama.
4. Češća uporaba kompjutora može dehumanizirati nastavni proces i štetiti atmosferi prijateljstva i povjerenja između učenika i nastavnika.

Odvagujući potencijalne prednosti i nedostatke ovog vrijednog i praktičnog medija, uvidamo da je istina o njemu negdje u sredini, između dvije navedene krajnosti. Kompjutor, naime, još uvijek ne može (barem ne u današnjim uvjetima) zamijeniti nastavnika, niti živu riječ. S druge strane, stvarajući pretpostavke za interaktivno, kreativno i motivirano učenje, kompjutor se nameće kao vrijedna i praktična pomoć u izobrazbi. Zato će procjena objektivnih vrijednosti i potencijala kompjutora, u procesu složenom kao što je nastava i učenje stranih jezika, biti realnija u nekim budućim vremenima.

REFERENCIJE

- Kenning, M.J., Kenning, M.M. (1984). *An Introduction to Computer Assisted Language Teaching*. Oxford University Press.
- Last, R. (1984.). *Language Teaching and the Microcomputer*. Padstow: T J. Press.

THE COMPUTER AND THE INTERNET IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Summary

This article focuses on the computer as a challenging and useful option in the modern teaching process. An example is given of how the Internet might be used in the classroom in order to encourage both teachers and their students to explore new teaching and learning possibilities. In an attempt to give as objective a picture as possible, the article also investigates the possible limitations of the computer under the current circumstances.

Key words: Internet, interactive approach, motivation